

UiO : **Institutt for privatrett**
Det juridiske fakultet

Misbruk av eID i aksjeselskapsforhold

Sodi-seminar 20. desember 2023

Professor Margrethe Buskerud Christoffersen

Formuerettslige
konsekvenser av
digitale
identitetskrenkelser
i selskapsforhold
s. 182 til 216

Av Marte Kjørven og
Margrethe Buskerud
Christoffersen
(tilgjengelig på Rettsdata)

Juss og
mangfold

Festskrift til
Geir Woxholth

Bakrunn

- Digitale identitetskrenkelseser i næringslivet
  - ulike typer svindel og bedragerier
  - Medfører store tap
- Ulike former
  - Direktørbedrageri
  - Selskaper opprettes i uvitendes navn
  - Kriminelle utgir seg for å være styremedlemmer
- Aksjeselskapsretten har særregler
  - Hvordan løses konfliktene?

1) MISBRUK AV BANK-ID VED STIFTELSE AV AKSJESELSKAPER

Stiftelse av aksjeselskaper

- Vilkår i aksjeloven kapittel 2
  - Signering av stiftelsesdokument
  - Registrering i foretaksregisteret
    - Signering av registreringsmelding
    - Erklæring fra styremedlemmer
  - Alt kan skje digitalt ved Bank-Id
- Virkning av stiftelsen
  - Aksjeselskapet blir en juridisk person
  - Stifteren tegner aksjer – blir aksjeeier
  - Aksjeeiers ansvar er begrenset jf asl § 1-2
    - Kreditorerne må forholde seg til selskapets formue

Formuerettslige utgangspunkter

- Aksjetegning er en formuerettslig disposisjon
  - Stifteren forplikter seg til å betale aksjeinnskuddet
  - Selskapet forplikter seg til å utstede aksjer
- Formkrav til inngåelsen av tegningsavtalen
  - Krav til stiftelsesdokumentets innhold
  - Krav til registrering
- Særregler for ugyldighet
  - Bare sterke ugyldighetsgrunner kan påberopes etter registrering i foretaksregisteret, jf asl § 2-10
    - falsk, grov tvang
  - Hensynet til kreditor gjør at aksjetegning er gyldig ved andre ugyldighetsgrunner

Problemstillinger ved misbruk av BankId

- Oppgitt stifters BankID brukes av en tredjeperson ved signering av stiftelsesdokumentet
  - Vilkår for at aksjetegningen kan kjennes ugyldig
    - Når omfattes misbruk av unntaket for sterke ugyldighetsgrunner
  - Virkning for selskapsetableringen
- Tredjepersons bruk av BankId ved signering av registermelding/bekreftelse av styreverv
  - Er innehaveren å anse som styremedlem?
  - Virkning for selskapsetableringen

Misbruk av BankId ved aksjetegning

- Forhold som leder til ugyldighet til tross for registrering
  - Signatur, fysisk eller elektronisk, påført av en tredjeperson – falsk
    - Innehaver er uvitende om tredjepersons bruk
    - Gjelder selv om tredjeperson har fått tilgang til Bank-Id (antagelig ikke fullmakt)
  - Signering ved BankId ved bruk av tvang
    - Sterk ugyldighetsgrunn
- Forhold som avskjæres ved registrering
  - Tredjeperson forleder innehaver av BankId til å signere
    - Uriktige opplysninger om konsekvenser
    - Svak ugyldighetsgrunn
- Forhold som uansett ikke leder til ugyldighet
  - Innehaver av Bank-Id overlater denne til en annen for å signere
    - Innehaveren har samtykket

Misbruk av Bank-Id ved registrering

- Misbruk ved signering av registermelding/bekreftelse av styreverv
  - HR-2019-1788-A (Lime)
    - aksjeeier i flere selskap registrerte stråpersoner i ledelsen
    - formål å få bevilling til alkoholsalg
    - Ble ansett som falsk – straffbart
- Falsk hvis stråpersonen er ukjent med bruken
  - Styrevervet er ikke akseptert
  - Selv om tredjeperson har fått tilgang til BankId

Misbruk ved registrering – virkning overfor Foretaksregisteret

- Misbruk avdekket før registrering
  - Registrering skal nektes ved ulovligheter jf fregl § 5-2
    - Omfatter straffbar identitetskrenkelse
  - Virkninger av stiftelsesdokumentet faller bort jf asl § 2-18
- Misbruk avdekket etter registrering
  - Feil skal rettes jf § 7-1
    - Omfatter brudd på preseptorisk lov
      - Straffbar identitetskrenkelse (strl § 202)
    - Foretaksregisteret har strenge beviskrav
  - Feil som ikke kan rettes, leder til tvangsoppløsning av selskapet
    - Vilkår i aksjeloven kapittel 16 + EU-regler

2. MISBRUK AV SELSKAPETS REPRESENTANTERS BANKID

Hvordan blir aksjeselskap avtalerettslig bundet?

- Nærmere angitte personer kan forplikte et aksjeselskap jf asl kapittel 6
  - Daglig leder og styremedlemmer
  - Andre som har fått særskilt fullmakt, registrert i Foretaksregisteret
  - Suppleres av avtalerettslige regler
- Vilkår for at selskapet er bundet etter aksjelovens regler
  - Intern kompetanse
  - Ekstern kompetanse
  - Selv om intern kompetanse mangler, kan en som har representasjonsrett være legitimert jf. asl § 6-33

Binding ved misbruk av BankId

- Blir selskapet bundet ved disposisjoner som skjer ved misbruk av representantens BankId?
  - Hvis representanten ikke har vært involvert, er det ikke hun som har handlet
    - Tredjeperson, ikke representanten, går utover sin myndighet
    - Asl § 6-33 får ikke anvendelse
    - Selskapet er ikke bundet
  - Hvis representanten har bedt tredjeperson signere med sin Bank-Id
    - Situasjonen må likestilles med at representanten har signert
    - Selskapet blir bundet hvis medkontrahent er i god tro
  - Gråsoner mellom ytterpunktene

OPPSUMMERING

Noen avsluttende tanker

- Reglene om elektronisk signering i selskapsforhold åpner for svindel
- Formuerettslige regler gir en viss beskyttelse mot misbruk av Bank Id i selskapsforhold
  - Beskytter uvitende stiftere
  - Beskytter uvitende styremedlemmer
- Selskapsrettslige særregler kan skape særlige ulemper ved svindel
  - Regler begrunnet med hensynet til selskapets kreditorer
  - Strenge beviskrav fra foretaksregisteret